

Denne ukas viktigste	2
Årets kollega: Anne Christine Utne Palm	2
Årets kollega: Paul Løvik	2
Utdanningskvalitetspris til BIO!	2
Essentials in English	3
Colleague of the Year - Anne Christine Utne Palm	3
Colleague of the Year - Paul Løvik	3
Budget for next year	3
Siste nytt fra BIO	4
NIFU STEP har gransket oss	4
Budsjettet for neste år	4
Reiseregning: nye (skatte-)regler og nytt skjema	4
STIM Winter Trip for all BIO Master students	5
♪ Congratulations ♪	5
Microbial ecology: Metabolism of the deep	6
Blikk inn i en fremmed mikroverden	6
BIO 251 poster session	6
Ny bok om fiskeatferd	6
Work during Christmas week	6
Nytt nordisk nettverk innen miljøforvaltning og -rett	6
Amerikansk visum	6
Siste nytt fra verden rundt oss	6
The latest from integrated marine biogeochemistry and ecosystem research (IMBER)	6
Den gangen Norge var sør for ekvator	7
Bergen Summer Research School	7
Arktis - Aurora Borealis	7
Regjeringen satser på marin bioprospektering	7
Ha en miljøvennlig jul - Juleguiden 2008	7
Arbeidsnarkomani	8
Hvem eier et forskningsprosjekt?	8
Konferanse om OECDs prinsipper for tilgang til offentlig finansierte data	8
Ledige stillinger for biologer	8
Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter	8
The Marie Curie Staff Exchange Program (IRSES)	8
Fridtjof Nansens belønninger	9
Ny utlysning av Advanced Investigator Grants fra European Research Council	9
European Union unveils its vision for 2020	10
En annen type EU prosjekt	10
Avansert vitenskaplig utstyr og forskningsinfrastruktur – nye frister	10
Avsluttende mastergradseksamen	10
Anja Spang: Enrichment of Microorganisms from an Icelandic Hot Spring and Study of Associated Viruses Using Microscopy and Shot-Gun Sequencing	10
Info fra studieseksjonen	10
Spesialpensum for våren 2009 - innmelding av tema	10
Semesterstart i januar 2009	11
Sensoroppnevning	11
Ukens bilde	11
Gjesteforelesninger, seminarer og kollokvier	11
GLOBEC 3rd Open Science Meeting	11

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	E-post:	Jarl Giske:
Postboks 7803	Bioblokken, 3. etg.	+47 55 58 44 00	post@bio.uib.no	Tlf 84403
N-5020 Bergen	Høyteknologisenteret	Telefaks:	Internett:	Mob 9920 5975
Norge	i Bergen.	+47 55 58 44 50	http://www.bio.uib.no	
	Thormøhlensgate 55			

Nye artikler	11
<i>Kjersti Sjøtun: bekymringsfull lav genetisk variasjon hos sagtang på norskekysten</i>	11
<i>Christian Jørgensen, Erin Dunlop, Anders F Opdal & Øyvind Fiksen: evolusjon av gytevandring – fiskens tilstand og fiskepresset</i>	12
<i>Eirin Fausa Pettersen, Hans-Christian Ingerslev, Vibeke Stavang, Marie Egenberg, Heidrun I. Wergeland: beskrivelse av cellelinje fra laks</i>	12
<i>Hans-Tore Rapp: C-lekkasje fra kaldtvanskoraller og medfølgende interaksjoner med mikrober</i>	13
Bok-kapittel	13
<i>Ivar Rønnestad: tracere brukt i ernæringsstudier hos fiskelarver</i>	13

Denne ukas viktigste

Julefest-komiteen har klokkelig bestemt at BIOs høyest utmerkelse skal hete **ÅRETS KOLLEGA**. I forfjor var det **Anne Marie Berge** som vant, i fjor ble det delt ut en liten serie med utmerkelser. I år fant komiteen to verdige vinnere, og her er komiteens begrunnelser.

Årets kollega: Anne Christine Utne Palm

Anne Christine Utne Palm utnevnes til årets kollega fordi hun er så positiv og så moderlig ivaretagende. At hun alltid er grei og blid, hjelper oss andre i hverdagen. Hun er heller ikke redd for å gå inn i enkeltmenneskers problemer i forbindelse med jobben og hun bidrar med seg selv på en åpen og personlig måte. Alt i alt er Anne Christine en altruist som tilhører kategorien *den beste kollegaen en kan ønske seg*, og derfor har hun gjort seg høyst fortjent til tittelen årets kollega.

Årets kollega: Paul Løvik

Paul Løvik utnevnes til årets kollega fordi han utrettelig holder hjulene i gang med sin innsats på vareleveringer, reparasjoner og mye mer på HIB. Paul har i sine over tjue år på BIO fått uvanlig bred erfaring i instituttets mangfoldige virksomhet. Han har kunnskaper som setter ham i stand til å gå inn i et vidt spekter av arbeidsområder. Dette sammen med en uselvisk vilje til å arbeide for instituttets felles beste, gjør Paul til en nøkkelperson for BIO.

Paul er verdens mest tålmodige person. Han holder ut med oss, maset vårt og alle andre sitt om hjelp år etter år. Han er en uvanlig hjelpsom og snill person i tillegg til at han er han svært dyktig – ikke bare innen sitt fagfelt, men på en rekke områder som IT, tekniske forhold og instrumenter. Alle vet også at Paul er god til å "shoppe". Uten Paul ville vi være ganske fortaapt når alle typer praktiske oppgaver skal løses. Det er mange som helst ville hatt Paul for seg selv, særlig damene i fjerde.

(foto: David Shale, forsker og natur fotograf, på besøk til CGB)

Utdanningskvalitetspris til BIO!

Denne uken vedtok utdanningsutvalget ved UiB at årets utdanningskvalitetspris- Ugleprisen- blir tildelt BIO300 Biologisk dataanalyse og forsøksoppsett. Heder og ære til alle som har vært med å bidra til at dette emnet er blitt så bra! Spesiell gratulasjon til emneansvarlige **Louise Lindblom** (→) og hennes forgjengere **Karin Pittman** og **Per Jakobsen**. Men det er mange andre som også skulle vært nevnt.

Les også at kommunen er imponert over biologistudentene: "For tredje år på rad har biologistudentene på masteremnet BIO300 i samarbeid med Bergen Kommune undersøkt vann i Bergensområdet. Utstyrt med bøtter, flasker og båter har de hentet inn prøver og analysert dem". Les mer på [UiB studentportalen](#). Det blir offisiell utmerkelse på nyåret, og da skal vi skrive mer.

Tildeling av uglepris medfører også nominasjon til nasjonal pris der vi må konkurrerer med de andre utdanningsinstitusjonene

Mer info om følgende utlysninger og mange flere (inkl. løpende, dvs. uten frister) finner du [her](#)
Husk å sende søknadsutkastet til post@bio.uib.no 1 uke i forveien (gjelder ikke mindre bevilgninger som legater og fonds)

Løpende	Stimulering til bilateralt forskningssamarbeid innenfor grunnleggende forskning (BILATGRUNN)	19. feb	COFUND (EU tilskudd til stipendprogram) deadline Les mer
19. jan	IIASA sommerprogram		
1. feb	Nordic Marine Academy - organisering av forskerkurs i 2009, 2010 - mobilitetstipend - støtte til konferanser og workshops	27. mar	COST European Cooperation in the field of Scientific and Technical Research) preliminary proposals is 27 March 2009. IRSES Marie Curie International Research Staff Exchange Scheme
1. feb.	IIASA postdoc stipend	apr '09	Erasmus Mundus II programmet.
11. feb	NFR deadline NB kl. 12:00 (information from 2008)	6. mai	ERC Advanced Grants: Life Sciences (Les mer)

** for more information check [BIO-web](#) for more deadlines, further details and on-going opportunities as well as [UiB's Department of Research Management](#)

Essentials in English

This year's Christmas Party Committee decided that BIO's highest honour will be called "Colleague of the Year". Such prizes have been awarded for several years now and a number of valued colleagues have been thus honoured.

This year there were two winners. Here they are, together with the committee's grounds for selecting them ...

Colleague of the Year - Anne Christine Utne Palm

Anne Christine Utne Palm was awarded one of this year's prize winners because she is always such a positive, supportive and caring person; always easy-going and cheerful; always willing to lend a helping hand. Anne Christine is not afraid to involve herself in working out solutions when someone has a problem at work. She is always open and available. All in all, Anne Christine is an altruistic person and colleague who is described as being "the best colleague a person could wish for". This is why we selected

her as a BIO Colleague of the Year winner!

Colleague of the Year - Paul Løvik

Paul Løvik is awarded this year's Colleague of the Year prize because he is a person who literally holds it all together here at BIO: He deals with deliveries, repairs, packing up and moving and so much more at HiB. In over 20 years at 'BIO', Paul has built up experience, not only within his own discipline but also across BIO's diverse portfolio of activities, particularly within IT and technical equipment operation. This together with his unselfish, positive willingness to work in BIO's best interests have made him key to the department's smooth functioning.

Paul is one of the most patient people in the world. He listens to endless streams of complaints and needs and contributes solutions and help time and time again. There are many who would wish Paul was part of their research group, but the ladies on the 4th floor at HiB are far from ready to give him up!

(photo: David Shale, researcher and wildlife photographer, currently visiting CGB)

Budget for next year

The MatNat Faculty Board voted on next year's budget this week. The result is a neither a bombshell nor a firework for any of the departments. The steadily declining trend in Faculty funding is going to necessitate that MatNat shrink its funds for strategic priorities. We can hope that things will turn around eventually, but there is not much hope for improvement in the short term, given the current financial situation.

Ten million in University funds were earmarked for BIO for equipment in the new building. Another four million came from UiB as extra support. The Faculty also contributes 1.8 million again this year, but NOT next year. These funds are also intended to cover equipment for cruises and field work.

It is therefore critical that BIO starts to think about applications to AVIT (Advanced Scientific Equipment) this coming spring.

Siste nytt fra BIO

NIFU STEP har gransket oss

Som et ledd i fakultetets evaluering av reorganiseringen som ble gjennomført fra 2003-2004, med overgang til instituttråd, ansatte instituttledere og myndighetsoverførsel fra fakultetet til instituttlederne, har forskningsinstituttet NIFU STEP gjennomført en spørre- og intervju-undersøkelse av ansatte ved fakultetet. Rapporten ligger i dag i trykken hos NIFU STEP, men innholdet er sendt til medlemmene av fakultetets styringsgruppe for evaluering av ledelses- og styringsmodellen ved fakultetet. Her fremkommer at de fleste ønsker fortsatt instituttråd, men med klarere mandat for rådet. De fleste ønsker fortsatt tilsatt instituttleder med vide fullmakter. Så langt ingen stor overraskelse. NIFU STEP påpeker også at mange ansatte mener at forskningsgruppene har vært et viktig instrument i kvalitetsutviklingen ved instituttene disse årene. De mener at forskningsgruppelederen er en meget viktig person, men at dennes rolle er for vagt definert. Dessuten sier de at mange av respondentene påpeker at fakultetet er for svakt inne på det strategiske området. NIFU STEP påpeker at mesteparten av instituttleders fullmakter er hentet fra fakultetsnivået. Reformen har ført til stor forskyvning i innflytelsen til dekanen og instituttlederne. Ettersom dekanens formelle rolle er å være leder for fakultetsstyret, mens instituttlederen er enhetlig leder, og ettersom så mye beslutningsmyndighet er flyttet fra fakultet til institutt, har dekanens rolle og spillerom blitt mye svakere. Alt for svakt, sier mange som NIFU STEP har spurt. Derfor sier NIFU STEP at det er et paradoks at flertallet av de ansatte i følge Rokkanundersøkelsen fortsatt ønsker en svak dekanus (valgt leder i fakultetsstyret).

NIFU STEP gjorde også undersøkelser av oss i 1991 og 2000, og kan derfor sammenligne. Hovedtrekket over hele fakultetet er at de ansatte er mer fornøyd og mindre misfornøyd med det meste nå enn for 8 år siden. Dog påpeker undersøkelsen også at det synes være en økt indre polarisering, ved at selv om de fleste er mer fornøyd, er det også en (liten men) økende gruppe som er mer misfornøyd. Så får vi se hva fakultetet bestemmer om ledelsesformer på sitt møte i januar. Her er også mye som BIO kan ta tak i, både gjennom instituttrådet og ledergruppen.

Budsjettet for neste år

Denne uka vedtok fakultetsstyret budsjett for fakultetet og instituttene for 2009. Budsjettet inneholder verken bomber eller fyrverkeri for noen av instituttene. Den stadige nedskjæringen av midler fører til at fakultetet reduserer omfanget av sine strategiske satsninger. Det kan være klokt å holde pusten og vente dersom tidene forbedrer seg, men omstilling er viktig (og smertefullt) i nedgangstider. Så spørsmålet er om det kommer til å bli bedre om noen år.

BIO fikk en øremerket bevilgning til utstyr i nybygget på 10 mill fra Universitetsstyret. Dessuten har vi fått 4 mill til samme formål av ekstrabevilgningen som UiB fikk tidligere i år for å kompensere for "hvileskjæret". Av egne midler bevilget så fakultetsstyret 1,8 mill til utstyr (som i fjor – men ikke neste år), men påpekte at vi også må tenke på felt- og tokt-forskning når vi bruker disse. Det blir avgjørende viktig for BIO at vi klarer å formulere søknader til AVIT (avansert vitenskapelig utstyr) kommende vår. Les mer om dette under overskriften "Avansert vitenskapelig utstyr og

forskningsinfrastruktur – nye frister".

Hilsen Jarl Giske

Reiseregning: nye (skatte-)regler og nytt skjema

Fra og med 1. januar 2008 er det innført fordelsbeskatning ved reiser i utlandet. Dersom du reiser etter regulativ, må du dokumentere overnattingsutgifter (eks frokost). Det er den positive differansen som er skattepliktig. I den elektroniske reiseregningen er det på slutten lagt inn et område hvor slike opplysninger skal gis. Vanligvis vil skatten bli beregnet og trukket senere. [Les mer her og finn oppdatert skjema for reiseregningen.](#)

STIM Winter Trip for all BIO Master students

STIM Winter Trip 23-25 January

Join the STIM winter trip to Kvamskogen in January.

We will leave Bergen Friday afternoon and return on Sunday. Thanks to generous support from BIO, cost including return transport, lodging, and dinner Friday and Saturday is just **150 kroner!** (100 kr without dinners)*

There are opportunities to cross-country ski or sled right at the cabin and downhill ski or snowboard nearby. Or you can just hang out in the cabin next to the woodstove!

The trip is a great way to start the new semester and meet both new and old students in BIO!

Contact Shale Rosen
shale.rosen@student.uib.no
for more information
or to reserve a spot!

The trip is open to all
Masters and PhD
students in BIO!

Sponsored by STIM, the organization for post graduate students in BIO

* There will be additional cost for lift tickets and rentals if you want to downhill ski or snowboard

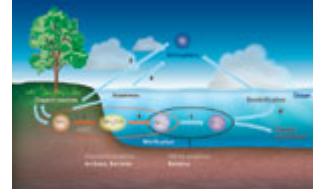
♪ **Congratulations!**♪

Jarl Giske will be 50, Monday 15 December. Congratulations to our fearless leader and our very best wishes for his next 50! ☺

Elinor

Microbial ecology: Metabolism of the deep

BIO Professor II, **Christa Schleper**, has an article in Nature News and Views. Certain microorganisms from the domain Archaea seem to be big players in the marine carbon and nitrogen cycles. A study linking their abundance in the deep sea to their likely metabolic profile refines this view. [Read more](#).

Blikk inn i en fremmed mikroverden

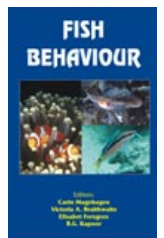
Kari Hjelle, Bergen Museum, og **Jan Berge**, Institutt for biologi har vært med i utvikling av en flott nye utstilling på Bergen Museum. - Pollen er noen små ting som er inni blomstene, sier en av jentene i femte klasse fra Kronstad skole. Gå og se! Les mer i [På Høyden](#).

BIO 251 poster session

Kathy Willis' innovative approach to a course exam seems to have been a great success. Presentations were held Wednesday 10 Dec and prizes were awarded to the best posters in a list of categories. Check out the posters – they are still displayed in Reafagbygget or check them out [on the web](#). Read more about the event (thanks to Cathy Jenks for the [report](#)).

Ny bok om fiskeatferd

Der er kommet ut en ny bok om fiskeatferd, som er spesiell siden det ikke har vært gitt ut noen ny bok innenfor dette brede emnet på de siste 15 -20 årene. En av redaktørene er **Victoria Braithwaite** som er professor II på BIO. Braithwaite og professor **Anne Gro Salvanes** har skrevet sammen et av bokens kapitler, "Cognition: Learning and Memory". [Ler mer](#).

Work during Christmas week

Christmas Eve and New Year Eve are half-days with working hours to 12.00. University rules states that you only have to work one of these half-days (the other one you may have free). In addition, all employees are entitled to an extra vacation day between Christmas Eve and New Years Eve. The first working day in January is Friday 2nd. BIO's reception will be closed 25 Dec and 1 Jan, and will have reduced hours 10:00-14:00 29 & 30 Dec.

Nytt nordisk nettverk innen miljøforvaltning og -rett

Det er etablert et nytt nordisk nettverk av biologer og jurister med interesse for miljøforvaltning og -rett. UIB er med v/ BIO (**Vigdis Vandvik**) og Juss og første workshop er i april. Se mer om dette [her](#) og [her](#).

Amerikansk visum

Fra 12. januar 2009 må alle som skal reise til USA UTEN visum, registrere seg elektronisk på forhånd. Dette betyr at alle nordmenn som reiser visumfritt til USA på ferie- eller forretningsreise med elektronisk pass må registrere seg på internett senest 3 dager før avreise. Se [her](#)

Siste nytt fra verden rundt oss

Livets opphav i små tunneler

3,5 milliarder år gammel stein i Sør-Afrika kan inneholde spor fra det første livet på Jorden. Nicola McLoughlin og Harald Furnes, fra Senter for geobiologi/Institutt for geovitenskap forteller om deres forskning. [Les mer](#).

The latest from integrated marine biogeochemistry and ecosystem research (IMBER)

Read the latest [IMBER News](#) with funding and collaborative opportunities, early career scientist opportunities, jobs, publications, web resources, and notifications of Meetings / Conferences / Workshops. [Read more](#).

Den gangen Norge var sør for ekvatør

Se den flotte dokumentar fra NRK med Øystein Jansen, Institutt for geovitenskap/Bergen Museum. [Se dette](#)

Bergen Summer Research School

The first edition of the Bergen Summer Research School on Global Development Challenges (BSRS) was a great success. Now we are looking very much forward to organising the second edition of BSRS, from 22.6 to 3.7 2009, under the theme of "Climate, Environment and Development". BSRS 2009 has 6 interdisciplinary PhD courses and the 5 plenary Roundtable debates organised on relevant issues. For more information, see the BSRS web site www.bsrs.no. The web site is now open for applications from students from all over the world. Deadline is 15.2.2009.

Arktis - Aurora Borealis

Det nasjonale arbeidsmøtet som ble holdt ved GEO 14.11 var svært opplysende og det synes klart et fartøy av denne typen vil by på en rekke nye tematiske og disiplinære forskningsmuligheter i nordområdene. Nå starter detaljarbeidet med å danne et europeisk Aurora Borealis konsortium. Det blir opprettet tre sentral planleggingsutvalg:

- Political Council (representanter fra departementer/forskningsråd)
- Management Board (Olav Eldholm representer UiB som partnerinstitusjon i EU FP7 Preparatory Phase Project). Første møte fant sted i Berlin 3.12.
- Technical Committee (norsk representant fra UiB) som vil opprette en rekke tekniske og faglige underkomiteer. Her er det muligheter for interesserte!

I tillegg vil den norske arbeidsgruppen for Aurora Borealis opprette en norsk gruppe som skal utarbeide en "White Paper" som dokumenterer de sentrale norske faglige interesser samt de institusjoner som er potensielle interessenter. Merk også at EU rapporten om Arktis (se forrige tema) har blant sine "Proposal for Action" - "Contribute to the completion of the Aurora Borealis Icebreaker project". Se også [Nature 27.11.08, side 435](#). Og [les mer](#).

Regjeringen satser på marin bioprospektering

Nå kommer satsingen på bioprospektering. Marine innovasjoner skal bli en viktig del av en kunnskapsbasert norsk økonomi.

I forbindelse med at Innovasjonsmeldingen ble lagt fram sist uke, varslet Fiskeri- og kystminister Helga Pedersen en nasjonal strategi for marin bioprospektering, ikke minst for nordområdene.

I årevis har det vært lett på land og i vann etter enzymer, molekyler og biologiske prinsipper til bruk i alt fra medisin og industrielle prosesser til tilsetningsstoffer, krydder og parfymeindustri. Det er særlig store forventninger om å finne molekyler med unike egenskaper i havet i nord. Marin bioprospektering handler om å jakte på slike stoffer og finne ut hvordan de i neste omgang kan anvendes i nye produkter og produksjonsmetoder. [Les mer](#).

Researchers' Night 2009

I dagens nyhetsrapport er det også vedlagt en utlysning vedr. Researchers' Night-arrangementer for 2009. Dette arrangementet er en del av et europeisk prosjekt der forskere og forskning i hele Europa formidler sine aktiviteter til publikum. Gode forslag til lokale arrangementer har nå mulighet til få delfinansiering! Arrangementet må inneholde formidling av forskning, og det må finne sted ettermiddag/kveld fredag 25. september 2009. Søknader sendes forskningsdagene@forskningsradet.no innen 18. desember 2008 kl. 1400.

Her finner du mer informasjon om [Researchers' Night 2008](#).

Forskningsdagene i Bergen

Ha en miljøvennlig jul - Juleguiden 2008

Det nærmer seg jul nok en gang. Tradisjonen tro har Grønn Hverdag samlet en rekke tips og ideer som kan gjøre julefeiringen litt mer miljøvennlig. (fra UiBs HMSs [nyhetsbrev](#): [les mer](#).)

Arbeidsnarkomani

(fra UiBs [HMSs nyhetsbrev](#) og Arbeidstilsynet) Den arbeidsnarkomane har fått et forvrengt perspektiv på livet, sier Bjørg Aase Sørensen, seniorforsker ved Arbeidsforskningsinstituttet (AFI). Er du i faresonen? [Les mer](#).

Hvem eier et forskningsprosjekt?

Når det skjærer seg mellom veileder og stipendiat, mister ikke veilederen bare en forskerkandidat, men også opphavsretten til sitt eget arbeid. Det har NTNU slått fast i en strid mellom veilederne og stipendiaten. [Les mer](#)

Konferanse om OECDs prinsipper for tilgang til offentlig finansierte data

Konferansen skal ta opp problemstillinger knyttet til OECDs prinsipper og retningslinjer for tilgang til data fra offentlig finansierte forskning. OECD har vedtatt "Principles and Guidelines for Access to Research Data from Public Funding". Formålet med retningslinjene er å øke datatilgang og dataflyt mellom forskere, institusjoner og land, men samtidig ta inn over seg ulikheter og nasjonale forhold.

Ledige stillinger for biologer

Sjekk oversikten på [jobbnor!](#)

Frist	Stilling
15.12	PhD stilling på NIOZ, Nederland i biologisk oseanografi
15.12	PhD stilling i molekylær fysiologi på Universitetet for miljø-og biovitenskap (UMB)
15.12	Postdoc stilling i molekylær fysiologi på Universitetet for miljø-og biovitenskap (UMB)
16.12	BIO: Avdelingsingeniør
17.12	HI Austevoll: Ingeniører – akvakultur
19.12	Sars Centre: Research Technician (Forskningstekniker)
20.12	Postdoc Biological Oceanography at Kypros
22.12	Assistant prof. Biogeoscience, Vanderbilt University, USA
30.12	BIO: Forskingsassistent
31.12	Scientific Researchers - Charles Darwin Foundation – Galapagos Islands
07.01	Postdoc økologisk statistikk på NINA
14.01	UNESCO : Executive Secretary of the Intergovernmental Oceanographic Commission
16.01	HI: 2 Forskerstillinger innen fiskehelse
16.01	International Chair on microbiology /biology and/or geosciences of the Deep Sea Environment
31.01	European Geosciences Union (EGU): Executive Secretary (info and more info)

Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter

The Marie Curie Staff Exchange Program (IRSES)

The Marie Curie Staff Exchange Program (IRSES) has published its call recently. The program allows the exchange of researchers, technical staff and management for a period of max. 12 months to the so called third countries listed below (not EU member states or associated countries). The budget is 30 million €. Deadline is **27.3.09**. You need at least one partner institute from one of these countries: Argentina, Australia, Brazil, Canada, China, Chile, Egypt, India, Japan, Rep. of Korea, Mexico, Morocco, New Zealand, Russia, South Africa, Tunisia, Ukraine, United States; or countries within the European Neighbourhood policy (ENP):

- Eastern Europe & Central Asia (EECA): Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Moldova, Ukraine
- Mediterranean Partner Countries (MCP): Algeria, Egypt, Jordan, Lebanon, Libya, Morocco, Palestinian-administrated areas, Syrian Arab Rep., Tunisia.

http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm?fuseaction=UserSite.FP7DetailsCallPage&call_id=174

Fridtjof Nansens belønninger

For **fremragende forskning** (kr 150000, diplom, Nansenmedaljen). Det deles normalt ut en belønning i HumSam og en i realfag/medisin til norske forskere, eller forskere fast bosatt i Norge, som har levert vitenskapelige bidrag av internasjonal betydning på meget høyt nivå.

For **ynge forskere** (kr 50000, diplom) til norske forskere, eller forskere fast bosatt i Norge, som ennå ikke har fylt 35 år.

Belønningene deles ut på Det Norske Videnskaps-akademis årsmøte i mai. Forslagsrett har akademimedlemmer og professorene ved UiB. Fullstendig utlysning hos instituttleder. Forslagsfrist **10.2.09**.

Ny utlysning av Advanced Investigator Grants fra European Research Council

ERC og Advanced Investigator Grants

ERC er en del av EUs 7. rammeprogram for forskning (7 RP) og er EU-kommisjonens verktøy for finansiering av fremragende, banebrytende forskning i Europa innenfor alle fagområder, med fokus på tverrfaglighet. ERC har to finansieringsordninger, Advanced Investigator Grants (Advanced Grants) og Starting Independent Researcher Grants (Starting Grants). Advanced Grants retter seg mot ledende etablerte forskere. Målet med Starting Grants er å støtte unge lovende forskere som skal eller er i ferd med å etablere sin egen forskningsgruppe.

ERC skiller seg vesentlig fra de andre aktivitetene i 7 RP. Ordningene retter seg mot enkeltforskere og individuelle grupper ledet av søkeren. Det betyr at søknadsprosessen er enkel sammenlignet med mange andre aktiviteter i 7 RP. Søkeren kan ha alle nasjonaliteter, men skal være tilknyttet en vertsinstusjon (universitet eller annet forskningsutførende institusjon eller foretak) i et EU-land eller EU-assosiert land (som Norge). Evalueringen av søkere til ERC er utelukkende basert på vitenskapelig kvalitet med fokus på søkeren selv og prosjektet.

Søknadsfrister

Andre utlysning av Advanced Grants ble kunngjort 19. november 2008 med et budsjett på 490 mill. euro. Søknadsfristene er:

- Fagområdet Physical Sciences & Engineering: 25. mars 2009
- Fagområdet Social Sciences & Humanities: 15. april 2009
- Fagområdet Life Sciences: 6. mai 2009

Lenke til ERCs hjemmeside: <http://erc.europa.eu/index.cfm>

Lenke til utlysningen:

http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm?fuseaction=UserSite.FP7ActivityCallsPage&id_activity=11

Søkere til Advanced Grants forventes å være aktive forskere med en sterk "track record" av vitenskapelige meritter for de siste 10 år. Budsjetttrammen for Advanced Grants er opptil 2,5 mill Euro (3,5 mill under særlige omstendigheter) for inntil 5 år (maks 500.000 Euro per år). Forskere som søkte den første utlysning av Advanced Grants i 2008 kan ikke søke i 2009.

Viktig konkurransearena for de beste forskerne i Europa

ERC er en viktig konkurransearena for de beste forskerne i Europa, og Norges forskningsråd ønsker at norske forskere lykkes her. Resultatene fra den første utlysning av Advanced Grants i 2008, som nettopp er offentliggjort (http://erc.europa.eu/pdf/Press_release_AdG_07-11-08.pdf), viser at det er mulig. To norske søkere tildeles bevilgning innenfor Life Sciences: Professor Edvard Moser fra NTNU og professor Eiliv Lund fra Universitetet i Tromsø. Det er dessuten to søkere fra Universitetet i Oslo inne på reservelistene: Professor Harald Stenmark innen Life Science og professor Bernt Øksendal innen Physical Sciences & Engineering.

I tillegg til å være attraktive forskningsbevilgninger for forskerne er ERC også et virkemiddel for Universitetet i Bergen (UiB) til å styrke egen forskningskvalitet og ordningene fra ERC kan direkte brukes til å rekruttere ledende forskere til UiB. Norges forskningsråd oppfordrer UiB til aktivt å identifisere mulige Advanced Grants søkere, samt på best mulig måte legge til rette for og støtte søkerne i søknadsprosessen.

Forskningsrådets 'National Contact Points' (NCP'er) for ERC bidrar gjerne på informasjonsmøter på UiB om Advanced Grants utlysningen. NCP'ene sender også ut aktuell informasjon om aktivitetene til ERC gjennom nyhetsbrev og kan for øvrig kontaktes av søkerne med spørsmål.

Spørsmål rettes til Thomas Correll Jensen (tcj@forskningsradet.no) eller Per Magnus Kommandantvold (pmk@forskningsradet.no)

Med vennlig hilsen

Terje Emblem (medlem av ERC-programkomiteen),
Per Magnus Kommandantvold ('National Contact Point' for ERC),
Thomas Correll Jensen ('National Contact Point' for ERC)

European Union unveils its vision for 2020

The EU: a better place for research by 2020.

Research ministers from European Union (EU) countries met in Brussels this week to discuss a way forward on the [European Research Area](#) (ERA), a political strategy to integrate Europe's research efforts. At the EU Competitiveness Council on 1–2 December, they agreed on the [Vision 2020](#), which sets out what the ERA will look like in 2020 and includes the first steps towards coordinating national research programmes. [From Nature](#)

En annen type EU prosjekt.

I en "Call for tenders" sender man anbud til det kommissionen ønsker og får 100% av pengene hvis man lykkes. Call for Tenders: Organisation of Conferences and Seminars on the Common Fisheries Policy and Maritime Affairs. Frist: 30. jan. 2009. [Se her.](#)

Avansert vitenskapelig utstyr og forskningsinfrastruktur – nye frister

Noen av dere har allerede hørt (mye) om utlysningen utlysning av midler til avansert vitenskapelig utstyr og storskalainfrastruktur fra NFR. Tidligere informasjon antydte at søknadsfristen til forskningsrådet var 15. februar (og dermed fra BIO til fakultetet 15. desember). Dette har blitt endret og forslag til ny frist fra UiB til NFR er 22. april. **Fakultetet skal dermed ha BIO sine prioriteringer i hende 15. februar.**

Avansert vitenskapelig utstyr er utstyrspakker i kategorien 2-30 millioner kr og **storskalaforskningsfasiliteter** er fasiliteter med pris 30-200 millioner kr. Når det gjelder storskalaforskningsfasiliteter antydtes det at i denne omgang vil bli lyst ut støtte til forprosjekter (dette antas å bli endelig klart på hovedstyremøtet i slutten av januar). Slike fasiliteter skal være innretninger av nasjonal karakter hvilket vil si at de skal ha bred nasjonal interesse, legge grunnlaget for verdensledende forskning, finnes ett eller få steder i landet og gjøres tilgjengelig for relevante forskningsmiljøer og næringer. Dette må vektlegges i søknaden. Til de av dere som allerede har sendt inn forslag til oss på BIO: Dere kan fortsette å tenke og flikke på skisser og pakker. Vi vil også gå gjennom det vi har fått og eventuelt komme med gode råd til forbedringer. Dere kan [lese mer](#) om utlysningen her.

Avsluttende mastergradseksamen

Anja Spang: Enrichment of Microorganisms from an Icelandic Hot Spring and Study of Associated Viruses Using Microscopy and Shot-Gun Sequencing

Anja Spang holder fredag 19. desember avsluttende presentasjon av sin mastergradsoppgave i mikrobiologi.

Tittel på oppgaven: Enrichment of Microorganisms from an Icelandic Hot Spring and Study of Associated Viruses Using Microscopy and Shot-Gun Sequencing

Veileder: Christa Schleper Sensor: Øyvind Enger Bisitter: Vigdis Torsvik

Tid og Sted: Fredag 19. desember kl. 09:30, Aud. 101, Jahnebakken 5. Alle interesserte velkommen!

Info fra studieseksjonen

Spesialpensum for våren 2009 - innmelding av tema

Våren 2009 vil vi for første gang annonsere aktuelle spesialpensa til studentene etter forslag fra vitenskapelig ansatte. Spesialpensaene bør være fra 2-10 studiepoeng [etter retningslinjer vedtatt av](#)

[Hovedprogramstyret](#). Studieseksjonen tar seg av annonsering og påmelding. Fint om det ved innmelding av spesialpensa også kan forligge et forslag om et første orienteringsmøte for studentene.

Semesterstart i januar 2009

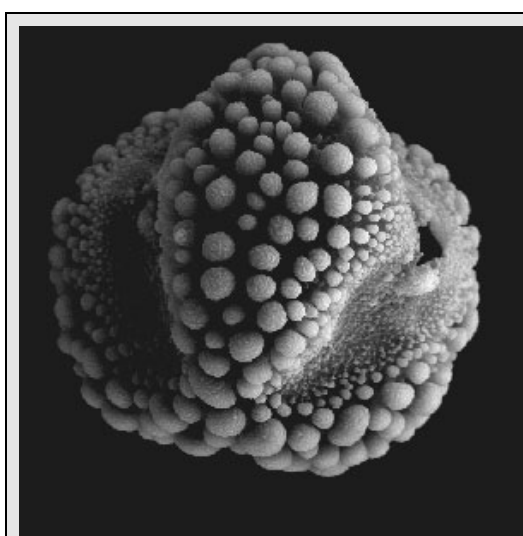

Semesterstart våren 2009 er 5. januar. Forlesingene starter påfølgende uke eller uken etter, sjekk din timeplan! https://studentportal.uib.no/syllabus_reviewlist.php (logg inn med brukernavn og passord)

Masterstudentene som blir tatt opp i suppleringsopptaket nå om våren, blir tatt i mot allerede 6. januar. Vi vet først på nyåret hvor mange dette er og hvordan de fordeler seg på studieretningene, men antallet ligger på 8-15.

Sensoroppnevning

Husk å gi beskjed til studie@bio.uib.no om sensorer som ønskes oppnet for neste 4 års periode.

Ukens bilde

	<p>Title: Holly under the microscope!</p> <p>Photographer: Jan Berge</p> <p>Description: Bildet er av pollenkorn av kristtorn (Holly) <i>Ilex aquifolium</i>, Forstørrelse: 10000X. Zeiss-mikroskopet på ELF, der BIO er en av de store brukergruppene. Scanningbilder av pollenkorn, som dette, er en viktig del av den flotte nye utstillingen som åpnet i De Naturhistoriske samlinger den 29. november. Kari Hjelle - EECRG og Bergen Museum - har laget utstillingen og Jan Berge - EECRG og BIO - har tatt SEM-bildene.</p>	
--	---	--

You are invited to submit photos (electronically!) for "Ukens bilde". Please include a very short description and credit information. Picture can be of researchers / students in action, technology, organisms, field sites ... Please send your pictures to [Elinor Bartle](mailto:Elinor.Bartle@uib.no) (preferable format jpg, gif; size around 300px sq; saved for web - under 60kb).

Gjesteforelesninger, seminarer og kollokvier

GLOBEC 3rd Open Science Meeting

som tar for seg **Marine ecosystems: from function to prediction** Arrangeres i Victoria, BC, Canada 22-26 juni 2009 [Les mer](#).

Nye artikler

Kjersti Sjøtun: bekymringsfull lav genetisk variasjon hos sagtang på norskekysten

Coyer, James A., Hoarau, Galice, Sjøtun, Kjersti, Olsen, Jeanine L. 2008. Being abundant is not enough: a decrease in effective population size over eight generations in a Norwegian population of the seaweed, *Fucus serratus*. BIOLOGY LETTERS 4: 755-757

Abstract: The brown alga *Fucus serratus* is a key foundation species on rocky intertidal shores of northern Europe. We sampled the same population off the coast of southern Norway in 2000 and 2008, and using 26 microsatellite loci, we estimated the changes in genetic diversity and effective population size (N_e). The unexpectedly low N_e (73-386) and N_e/N ratio (10(-3)-10(-4)), in combination with a significant decrease (14%) in allelic richness over the 8-year period, suggests an increased local extinction risk. If small N_e proves to be a common feature of *F. serratus*, then being abundant may not be enough for the species to weather future environmental changes.

Christian Jørgensen, Erin Dunlop, Anders F Opdal & Øyvind Fiksen: evolusjon av gytevandring – fiskens tilstand og fiskepresset

Jørgensen, C., Dunlop, E.S., Opdal, A.F., and Fiksen, Ø. 2008. The evolution of spawning migrations: state dependence and fishing-induced changes. *Ecology*, 89: 3436-3448.

Abstract: Individuals migrate to exploit heterogeneities between spatially separated environments to modulate growth, survival, or reproduction. We devised a bioenergetics model to investigate the evolution of migration distance and its dependence on individual states. Atlantic cod *Gadus morhua* ranges from sedentary populations to stocks that migrate several thousand kilometers annually. We focused on the Northeast Arctic cod stock, which migrates south to spawn. A linear relationship between migration distance and the expected survival of offspring was assumed, here understood as the prospects for future survival and development that a fertilized egg faces at a particular spawning location. Reasons for why it may increase southward include warmer water that increases development rates, and thereby survival, along the pelagic drift trajectory.

In the model, ingested energy can either be allocated to growth or stored for migration and reproduction. When migrating, individuals forgo foraging opportunities and expend energy. Optimal energy allocation and migration strategies were found using state-dependent optimization, with body length, age, condition, and current food availability as individual states. For both a historical and contemporary fishing regime we modeled two behaviors: (1) homing cod returning to the same spawning site each year and (2) roaming cod with no such constraints. The model predicted distinct regions of locally high spawning stock biomass. Large individuals in good condition migrated farthest, and these also tended to mature later in life. The roaming cod spread farther south as they grew larger and older. Homing cod did not have this freedom, and spawning was generally concentrated along a narrower stretch of the coastline. Under contemporary fishing, individuals matured earlier at a smaller size, had shorter migrations, spawned over a contracted geographical range, and tended to be in poorer condition. The effects were most pronounced for the homing behavior.

Eirin Fausa Pettersen, Hans-Christian Ingerslev, Vibeke Stavang, Marie Egenberg, Heidrun I. Wergeland: beskrivelse av cellelinje fra laks

Pettersen Eirin Fausa, Hans-Christian Ingerslev, Vibeke Stavang, Marie Egenberg, Heidrun I. Wergeland 2008. A highly phagocytic cell line TO from Atlantic salmon is CD83 positive and M-CSFR negative, indicating a dendritic-like cell type. *Fish & Shellfish Immunology* 25: 809-819

Abstract: Leucocyte cell lines are valuable tools for immunological studies. In this study the TO cell line, originating from Atlantic salmon head kidney leucocytes, is described with respect to enzyme cytochemistry, functional studies, reactivity with leucocyte specific antibodies and immune gene expression. Pronounced characteristics of the TO cell line are the rapid adherence to the plastic growth surface, high phagocytic capacity and bactericidal functions. No respiratory burst activity, and little or no NO production were detected under the experimental conditions tested, and thus the TO cells appear to have other effective killing mechanisms. The cells are reactive with a leucocyte specific monoclonal antibody (MAb), but does not bind a neutrophil specific MAb or stain for

December 2008

THE EVOLUTION OF SPAWNING MIGRATIONS

3439

PLATE 1. The rich fishery for spawning cod in Lofoten was made famous in the thousand-year-old Norwegian viking sagas. Large fish were abundant historically, but individual fish have declined in size since industrial trawling began in the stock's offshore feeding grounds in the 1920s. Life history changes induced by heavy exploitation in the feeding grounds are predicted to promote shorter spawning migrations than before. This fishing, typically trawling, favors the evolution of earlier maturation at smaller sizes, and for smaller fish it is energetically more expensive to perform long migrations. The photo shows the fisherman Martin Fiksen (the brother of one of the authors) fishing with gillnets for spawning cod and holding what is now considered to be a good-sized

myeloperoxidase. Real-time RT-PCR showed the expression in TO cells of several immune genes, some of which were significantly regulated following LPS stimulation. The expression of CD83 might indicate a dendritic cell (DC) origin of the TO cells, as this marker is considered a hallmark for DC. Expression of TCR- α or the macrophage marker M-CSFR was not detected. Based on the present analyses the TO cells display a mixture of known characteristics for macrophages and DCs. At the same time the TO cells lack some central functions of phagocytic/myeloid cells. As the TO cells are developed to a long-term culture one cannot exclude that some functions might have been lost in this process. Nevertheless, the features of the TO cells indicate their potential as a model system for immunological studies of salmon phagocytic cells.

Hans-Tore Rapp: C-lekkasje fra kaldtvanskoraller og medfølgende interaksjoner med mikrober

Christian Wild, Christoph Mayr, Laura Wehrmann, Sandra Schöttner, Malik Naumann, Friederike Hoffmann, Hans Tore Rapp. 2009. Organic matter release by cold water corals and its implication for fauna–microbe interaction. *Marine Ecology Progress Series* 372: 67-75.

Abstract: Particulate (POM) and dissolved organic matter (DOM) released by the cold water corals *Lophelia pertusa* (L.) and *Madrepora oculata* (L.) was collected, analysed and quantitatively compared to that released by warm water reef-building corals. Particulate nitrogen (PN) and particulate organic carbon (POC) release rates of *L. pertusa* were 0.14 ± 0.07 mg N m⁻² h⁻¹ and 1.43 ± 1.22 mg C m⁻² h⁻¹, respectively, which is in the lower range of POM release rates measured for warm water corals, while dissolved organic carbon (DOC) release was 47 ± 19 mg C m⁻² h⁻¹. The resulting high DOC:POC ratio indicates that most cold water coral-derived organic matter immediately dissolved in the water column. Cold water corals, similar to their warm water counterparts, produced large amounts of nitrogen-rich coral mucus with C:N ratios of 5 to 7 for *Lophelia*- and 7 to 9 for *Madrepora*-derived mucus. A 7-fold increase in the oxygen consumption rates in cold water coral mucus-amended seawater containing the natural microbial assemblage indicates that this organic matter provided an attractive food source for pelagic microbes. *In situ* investigations at Røst Reef, Norway, showed that microbial activity in the seawater closest to the reef was 10 times higher than in the overlying water column. This suggests that cold water corals can stimulate microbial activity in the direct reef vicinity by the release of easily degradable and nutrient-rich organic matter, which may thereby function as a vector for carbon and nutrient cycling via the microbial loop in cold water coral reef systems.

Bok-kapittel

Ivar Rønnestad: tracere brukt i ernæringsstudier hos fiskelarver

Conceição, L.E.C., Morais, S.J., Dinis, M and I. Rønnestad. 2008. Tracer studies in fish larval nutrition. In: J.E.P. Cyrino, D. Bureau and B.G. Kapoor (eds.) *Feeding and Digestive Functions of Fishes*. Science Publishers, Enfield, New Hampshire, USA. 978-1-57808-375-6. Pp. 345-388